

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. IV. Conscientiam itaque, vt solidè gaudeas, rectè tibi effinge. intra hanc
stat omnis in hâc vitâ laetitia & securitas. Ponuntur varia Conscientiae ex
Patribus encomia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

nouerit esse pronuntiatam. Hæc omnia fusius à me hoc libro pertractanda sunt, vti & reliqua quæ huc spectant: singula enim tantum leuiter delibauit.

§. I V.

*Conscientiam itaque, ut solidè gaudeas, rectè tibi effinge.
Intra hanc stat omnis in hac vitâ letitia
& securitas.*

Ponuntur
varia Con-
scientia ex
Patribus en-
comia.

I Stud nunc tantum modestè interrogo, ecquæ demum ista fit 19.
mortalium insania, externa omnia tantopere quod curent, at-
que illic incassum emendicent Gaudii materiam, quæ isthic non
est; interim tam supinè sese quod negligant, neque Conscien-
tiam attendant, è quâ tamen educenda est omnis lætandi mate-
ria; imò per quam hæc ipsa in solidam veramque lætitiâ est
efformanda? Nescio vbi terrarum & gentium tu Gaudium tibi
vis exurgere & excrecere, inquit Seneca: Ego interim volo Sen. ep. 23
illam tibi domi nasci. Si petis ex quo semine? *dicam,* inquit, *Ex*
bonâ Conscientiâ, ex honestis consiliis & rectis actionibus, ex con-
temptu fortuitorum, ex placido vitæ & continuo tenore vnâ pre-
mentis viam, & non per diuersa vacillantis. Cæteræ voluptates
quæ nimirum bonæ Conscientiæ non innituntur, fluxæ sunt; &
vti carent fundamento, ita citò corruent. Corpus fortasse demul-
cebunt blanditiis, ast animum non erigent. Vt autem verè gau-
deas, *Animus debet esse alacer, & fidens, & super omnia erectus.* Ibid.
Fiduciam verò animumque constantem, præter Conscientiam
nemo faciet. Absit autem Conscientiæ bonæ fiducia, inter ipsas
Paradisi delicias cum Adamo contremisces, semper anxius futuri
& pavidus; nec voluptatibus quibus interer frui dabitur, si
Conscientia iis renitatur. Sic medias inter diuitias miserè conta-
besces; vbi contrâ ingenti cum animi voluptate fruiturus es com-
modis etiam exiguis, curto lare, & parua re, vbi has ipsas tuta pos-
sides, iisque delectatur Conscientia.

Conscientia
bona, suo cõ-
tenta est &
suo fruitur.

Ita est profectò, inquit eleganter D. Chrysostomus: *Animi* 20.
tranquillitatem & letitiâ, non Principalis magnitudo, non pecu-
niarum copia, non potentie tumor, non corporis fortitudo, non
mensæ D Chryf.
hom. 1 in
Epist. ad
Rom.

mensæ sumptus, non vestium ornatus, non aliud quidquam rerum humanarum afferre consuevit, præterquam Conscientia bona. Quam certè, qui parum habet, ut pannosus sit & cum fame luctetur, tamen tranquillior beatiorq; erit, quàm qui inter delicias degunt. Et quidem manifesta res est. Etenim bona, quæ sine Conscientiæ commendatione possidentur; jurisdictionis potestas, contra Conscientiæ dictamen malè exercita; pecuniæ, præter Conscientiæ regulam in libidines commestationesq; profusæ; nihil aliud profectò sunt, quàm equuleus in quo anima miserè torquetur: instrumenta sunt quibus premitur & constringitur; & quidem ab ipsâ quæ contemptui est Conscientiâ. Ipsa enim sola est, quæ in hoc tormento carnificem agit, & quidem acerbissimum; vti deinceps explicabimus. At verò quem Conscientia malè partæ rei non arguit, felix est & diues affatim; etiamsi parum suppetat in loculis, etiamsi totum panis aridus sit obsonium. Satis id enim ipsi est, ut suo contentus viuat, scire se, id ita visum Deo ut curto pane viueret. Et sic placet ei Deus, quod erat Gaudii inducendi primum artificium. Rursus verò scit se placere Deo, eiq; se satisfacere, dum eius vicario, Conscientiæ suæ, factum est satis, à quâ se admorderi non persentiscit. Gaudet itaque de suo, eoq; fruitur: & hoc quidem secundum est, & sanè longè præstantissimum, quod modò aggredimur, Gaudendi artificium.

*Cõrã mala
Conscientia
&c.*

21.

D. Bern.
de int.
Dom. c.
23.

Ex hoc enim Conscientiæ testimonio, illicò securitas magna animo oboritur, sic ut prorsus nihil timeat, nec præsentibus terreatur, nec futura expauescat. Ita præclare D. Bernardus: *Nihil est iucundius, nihil tutius, nihil ditius bonâ Conscientiâ. Premat corpus, trahat mundus, terreat diabolus, illa securus est.* Quid enim aut hominum iudicia metuum, si meo ipse me absoluo? aut quid Dæmon mihi noceat magnopere, si mea me Conscientia non admordeat? an mihi is quidquam persuaserit, quod fallum esse mea mihi Conscientia attestatur? An Deum mihi offensum esse imposuerit, quem mihi propitium esse, Dei vices gerens Conscientia liquidò affirmat? Id verò si affirmat, quid demum timendum est mihi! ne Deus quidem, qui totum quod habet in me jus, Conscientiæ meæ iudicio transcripsit & consignauit. Atque adeo subdit Bernardus. *Bona Conscientia securus erit cum corpus morietur; securus, cum anima coram Deo presentabitur.* Et hanc

*Sui securus
est & nihil
timet.*

C

hanc

hanc quidem securè viuendi felicitatem fusiùs alio loco describit, & verò etiam elegantius: *Absit*, inquit, *vt in terrâ suauiter uiuentium, gaudiorum inueniatur materia:* (En vt antè à me dicta confirmet,) *cùm tantis alternationibus tota mundi facies immutetur. Sed est gaudium continuâ sibi iucunditate firmissimum, quod perfectus animus de securâ sibi Conscientiâ pollicetur. Mens enim ab huius mundi aspergine purè deterfa* (En vt materia lætitiæ perpurganda sit arte & detæcanda) *& in diuine contemplationis acumen, totum desiderij sui figens affectum, minas aspernatur, nescit timorem, spem falsam eludit, & omnium scandalorum immunis, in pace in idipsum dormit & quiescit.* Ita Bernardus, sine dubio rem expertus.

D. Bern.
serm. de
Magdal.

Varia Con-
scientia en-
comia.

Infinitus sim, si congeram ea quæ sacræ paginæ, & Patres pleno ore agglomerant Conscientiæ encomia. Certè *securam mentem iugi conuiuio* comparat Sapiens. Neque abs re inquit Gregorius, *quasi enim continuatio refectiois est ipsa tranquillitas securitatis.* Fusiùs explanat rem, Conscientiæ encomiastes egregius, Bernardus. *Conscientia bona, inquit, templum Salomonis, ager benedictionis, hortus deliciarum, reclinatorium aureum, Arca federis, thesaurus regius, aula Dei, habitaculum Spiritus Sancti, liber signatus & clausus, & in die iudicij aperiendus.* Nescio an in D. Augustini locum inciderit Bernardus; credo potiùs eadem expertos, eadem etiam prolocutos. Audi Augustinum. *O felix sancte Conscientie iucunditas, que vermem interioremem excludis, que à carcere doloris liberas rationem, que ab omni immunditiâ purgas mentem! O mens sancta, paradysus deliciarum, varijs bonorum operum virgultis consita, varijsq; virtutum floribus purpurata, & suauiter cœlesti gratiâ irrigata! Hec est, fratres, paradysus, in quò plantatur lignum vite & cœlestis sapientiæ. Hec est thalamus Dei, palatium Christi, habitaculum Sancti Spiritus. Hec est thronus Salomonis, lectus sponsi cœlestis, in quo ipsa Conscientia bona optimè delectatur, & requiescit cum sponso suo.*

22.
Prou. 15.
v. 15.
D. Greg.
1. 13.
Mor. c. 12.
D. Bern.
de Conf.
par. 2.

D. Aug.
serm. 10.
ad frat. in
erc.

Conscientia
bona in ter-
ris cœli est.

Et his quidem inhærere jam nolo, vt potè quæ toto sermocinationis meæ decursu fusiùs sunt exponenda. Istud tamen quod palmare est D. Augustini elogium præterire minimè possum, cuique nescio an quidquam possit adjici. Quid enim! certè cœlesti gloriâ nihil est homini optabilius. Et huic tamen, Conscientiæ delicias comparare non dubitat Augustinus.
Nescio

23.

Nescio an eam cœleste quoddam gaudium appellet, an terre-
stre cœlum. Sanè de cœlesti gloriâ haud parum quod partici-
pet, non est dubium. Audi virum de bonâ Conscientiâ, de
suâ inquam, gloriantem. *O Conscientia sancta, in terrâ adhuc es, &
in cœlis habitas*; quo pacto autem in cœlis habitare dicetur is, qui
adhuc in terrâ est, nisi ipsa quam incolit terra, ipsi cœlum sit? Ita
est inquit Augustinus; ac propterea subjungit, *Gaude anima, sanctâ
Conscientiâ decorata; gaude cœlesti & aternâ gloriâ*. Quod quidem
non sic tantum intelligendum arbitror, quasi si velit Augustinus
gaudendum esse animæ, de bonâ Conscientiâ, quasi de arrhâ &
pignore quo de cœlesti gloriâ aliquando obtinendâ secura reddi-
tur; quamquam & hoc ingens sit Conscientiæ bonæ præmium:
plus tamen requirit Augustinus. Non enim de cœlesti gloriâ, sed
ipsâmet cœlesti gloriâ gaudere, vult animam Conscientiâ bonâ in-
signitam; utpote quæ felicitatis æternæ partem non exiguam, re-
ipsâ in terris sit consecuta. Atque hæc quidem elogia Conscien-
tiæ meritò comperere, deinceps demonstrabimus. Maneat istud
interim ratum fixumque, & quidem Sanctorum Patrum auctori-
tate confirmatum, lætitiâ veram & solidam ex Conscientiâ bonâ
existere; atque in eâ rectè instruendâ & componendâ, totam
consistere lætitiæ effingendæ scientiam, siue Gaudii perfectum
artificium.

24. Ad hoc autem percipiendum, ut nos alacrius accingamus; istud præmonuisse juerit, scientiam rectè componendæ Conscien-
tiæ inter omnes esse longè præstantissimam; maximè verò cuique
necessariam; & quod rebus magnis non competit, facillimam
esse, & ut addiscatur, & verò etiam ut in praxim redigatur. Præ-
stantissimam sanè esse scientiam nemo negarit, utpote quâ homo
seipsum in Deo cognoscit; & quod admirabilius est, Deum per-
cipit in seipso, uti rectè Bernardus mox laudandus. Maximè verò
hominibus est necessaria, cum ab eâ non tantum æterna & in cœ-
lis possidenda tranquillitas dependeat, sed & ea, quam in hac la-
chrymarum valle obtinere potest, calamitatibus obnoxia natura.
Facillimam denique esse quæ addiscatur, exinde constat, quod à
nemine prorsus pendeat nisi à te; neque vllas secum difficultates
afferat, nisi tantum eas quas tuâ sponte tibi facis. Interim, hæc
cum ita sint, deplorandum est, inquit Bernardus, ad tam varia
studia quòd sese effundant mortalium animi; scientiæ verò tam

*Scientia cõ-
ponenda
Conscientia
præstantissi-
ma, maximè
necessaria, &
facillima.*

excellenti & porrò necessariæ, tam pauci quòd incumbant. *Multi* inquit, *querunt scientiam, pauci verò Conscientiam.* Si enim tanto studio & sollicitudine quæreretur, quanto queritur secularis & vana scientia, citius apprehenderetur, & retineretur. Vtilitatem verò si spectes, certè *utilius est currere ad Conscientiam quam ad sapientiam, nisi sapientia sit que edificat Conscientiam.* Tunc enim se intelligit anima, tunc illustratur Conscientia, tunc impletur cordis scientia, cum in se Deum, & in Deo, *mutuâ reuelatione seipsam recipit.* Quid de vllâ scientiâ dici potest præclarior? Hæc sane, quantum percipio Bernardi mens est, Conscientiam esse scientiam quâ cogitationes suas, affectiones, & desideria in Deo eiusque voluntate animus intuetur, eâque tamquam regulâ actiones omnes metitur & dirigit; atque hoc est seipsum in Deo intelligere. Vicissim verò hâc scientiâ Deum in se agnoscit Anima; percipit enim agentem in se Conscientiam, quæ vices gerit Dei, & per quam cum agitur anima, in animâ agit Deus; ipsa cum docet, Deus docet; ipsa cum imperat, Deus imperat; ipsi cum paretur, paretur Deo.

Huic itaque scientiæ comparandæ jam insistimus. Verùm Tu qui omnis boni fons es & origo, *da mihi sedium tuarum assistri-* 25.
Sap. 9. v. 4.
& 10.
cem sapientiam Mitte illam de cælis sanctis tuis, & à sede magnitudinis tue, ut mecum laboret, ut sciam quid acceptum sit apud te. Scit enim illa omnia & intelligit; & deducet me in operibus meis sobriè, & custodiet me in suâ potentiâ. Hanc verò ut affecutus fuero, tum demum habuero *illam quam mundus dare non potest pacem,* meâque me Conscientiâ inuoluens, immotus fanè conspiciam corruentis in se ruinas orbis; ridebo blandientis mundi insanas fallacias; illudque pleno ore securus dicam. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine ac propterea, dedisti letitiam in corde meo.* Hanc cum habeo Deum in me habeo; & in Deo, omnia, Psal. 4.
v. 7.

TRACTA-